

KVARTALNI MONITOR BR. 54

Saopštenje za medije

BEOGRAD, 25. Decembar 2018 – Autori najnovijeg, 54. broja Kvartalnog monitora, u izdanju Ekonomskog fakulteta u Beogradu i FREN-a, istakli su sledeće:

U 2018. godini privreda Srbije ostvarila je solidne rezultate, ali postoje i slabosti koje onemogućavaju uspostavljanje visokog i održivog privrednog rasta. Srbija je u 2018 godini uspešno održavala makroekonomsku stabilnost, ali je izostao napredak u izgradnji dobrih institucija, dok je napredak u strukturnim reformama i ekonomskoj politici koja podstiče rast privrede relativno skroman.

Rast privrede Srbije u 2018. godini od 4,3% je na nivou proseka zemalja CIE, ali je on značajnim delom posledica delovanja jednokratnih faktora. Da nije bilo delovanja jednokratnih faktora rast privrede Srbije bi i u ovoj godini iznosio 3,3-3,4% što je znatno sporije od proseka zemalja CIE. Privreda usporava rast u drugoj polovini tekuće godine, usled čega u narednu godinu ulazi sa skromnim rastom. Stanje na tržištu rada u 2018. godini je poboljšano, realne zarade su povećane za oko 4%, dok su zarade u evrima povećane za oko 8%. Registrovana zaposlenost povećana je za 3,3%, dok je nezaposlenost smanjena za čak 13,2%. Mada na prvi pogled izgleda kao da se sve performanse na tržištu rada poboljšavaju, pažljivija analiza otkriva i neke rezultate koji potkopavaju konkurentnost privrede Srbije u budućnosti. Produktivnost rada u nepoljoprivrednom sektoru stagnira, a jedinični troškovi rada snažno rastu (pogotovu u evrima), što nepovoljno utiče na međunarodnu konkurentnost i kretanje platnog bilansa u budućnosti. Osim toga snažno smanjenje zaposlenosti posledica je ne samo rasta mogućnosti zapošljavanja u Srbiji nego i masovnog odlaska radnika u inostranstvo, što ima za posledicu da se domaća preduzeća i ustanove suočavaju sa nedostatkom radnika određenih kvalifikacija. U tekućoj godini nastavljen je rast deficita trgovinskog i tekućeg platnog bilansa. Deficit tekućeg platnog bilansa u ovoj godine će iznositi 6%, dok će trgovinski deficit iznositi oko 9,5% BDP. Pogoršanje trgovinskog i tekućeg platnog bilansa u prošloj i ovoj godini dominantno je posledica bržeg rast domaće tražnje od rasta BDP, rasta jediničnih troškova rada, kao i jačanja dinara. Zadržavanje kamatnih stopa na istorijskom minimumu, uz veliki napredak u rešavanju problema loših kredita, uticalo je na postepeni rast kreditne aktivnosti banaka.

U 2019 godini očekujemo rast BDP Srbije od 3,5-4%, što je nešto sporije nego u ovoj godini, prvenstveno zbog toga što se u narednoj godini ne može računati na veliki pozitivan uticaj jednokratnih faktora, kao što je to rast poljoprivrede u ovoj godini. Ipak trend rasta BDP u narednoj godine će biti nešto brži nego ove godine, prvenstveno zbog rasta investicija. Ostvarenje rasta od 3,5-4% podrazumeva da se ostvari prosečna poljoprivredna sezona, kao i da ekonomska politika bude podsticajnija za rast, uz postepeno rešavanje strukturnih problema i unapređenja institucija.

Očekivani rast privrede u narednoj godini omogućiće nastavak rasta realnih zarada po stopi od oko 4%, dok bi prosečne zarade u evrima mogle da dostignu nivo između 440-450 evra. Brži rast realnih zarada i zarada u evrima od rasta privredne aktivnosti posledica je rasta zarada u javnom sektoru od 9%, kao i procene da će kurs dinara sporije deprecirati od inflacije. U narednoj godini očekujemo rast zaposlenosti za 2-3%, dok će nezaposlenost opadati brže zbog masovnog odlaska građana Srbije na rad u inostranstvo. Zbog očekivanog visokog rasta domaće tražnje procenjujemo da će deficit tekućeg platnog bilansa u narednoj godini biti približno na nivou ovogodišnjeg, odnosno da će iznositi oko 6% BDP. Mada se u drugoj polovini naredne godine na svetskim tržištima očekuje postepen rast kamatnih stopa, ocenjuje se da će on biti relativno skroman i da neće znatnije uticati na kamatne stope u Srbiji. Rast kreditnog potencijala banaka, rešavanje problema loših kredita i niske kamatne stope omogućavaju značajnu ekspanziju kreditiranja privrede, ali da bi se to dogodilo neophodno je da se poboljšaju uslovi poslovanja za sve privrednike u Srbiji, a ne samo za mali segment privilegovanih. U narednoj godini očekujemo da će se inflacija kretati ispod sredine ciljnog koridora, odnosno da će biti manje od 3%.

„Kvartalni monitor“ je publikacija u izdanju Ekonomskog fakulteta u Beogradu i FREN-a.